

بررسی رابطه بین سلامتی روانی، رضایت‌مندی از زندگی زناشویی و عملکرد تحصیلی دانشجویان کارشناسی مرد و زن دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه

آراس رسولی^۱
قدسی احقر^۲

چکیده

سلامتی روانی حالتی است که در آن فرد از احساس رضایت و توانایی کامل برای ایفای نقشهای اجتماعی، روانی و جسمی برخوردار است و عدم تعادل روانی بر عملکرد فرد و خانواده در حیطه‌های مختلف تأثیر می‌گذارد و یا متأثر از عوامل مذکور می‌باشد بنابراین هدف این پژوهش پی بردن به رابطه بین سلامتی روانی، رضایت‌مندی از زندگی زناشویی و عملکرد تحصیلی دانشجویان کارشناسی مرد و زن دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه می‌باشد. روش‌شناسی این تحقیق از نوع همبستگی است که هدف آن مطالعه حدود تغییرات و رابطه دو یا چند متغیر است. این پژوهش بر روی ۳۰۰ نفر از دانشجویان مذکور صورت گرفته که این نمونه به روش تصادفی ساده انتخاب شده است و ابزارهای گردآوری اطلاعات این پژوهش شامل پرسشنامه‌های مشخصات فردی، سلامت عمومی GHQ، پرسشنامه Inrich و عملکرد تحصیلی دانشجویان بر اساس معدل پایان‌ترم آنان بوده است و سپس با استفاده از آزمون تحلیل رگرسیون و آزمون t مستقل داده‌های جمع‌آوری شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین سلامتی روانی در مؤلفه‌های افسردگی و اضطراب با رضایت‌مندی از زندگی زناشویی رابطه معکوس دارد. ($p < 0/01$) و بین سلامتی روانی در مؤلفه‌های علائم جسمانی و اختلال در کنش اجتماعی با رضایت‌مندی از زندگی زناشویی

^۱ عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مهاباد

^۲ عضو هیئت علمی پژوهشکده تعلیم و تربیت و مدیر گروه روانشناسی و مشاوره

رابطه معنی‌داری وجود ندارد. ($p < 0/05$) و همچنین بین سلامتی روانی و عملکرد تحصیلی و رضایت‌مندی از زندگی زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد. ($P < 0/01$) و در ضمن بین مؤلفه‌های سلامتی روانی مرد و زن تفاوت معنی‌داری مشاهده شد به عبارت دیگر سلامتی روانی دانشجویان مرد بیشتر از زن است.

واژه‌های کلیدی

سلامتی روانی، رضایت‌مندی از زندگی زناشویی و عملکرد تحصیلی دانشجویان

مقدمه

پیشرفت علم و فن‌آوری و گسترش روزافزون اطلاعات در عصر جدید از یک سو وضعیت زندگی را بهبود بخشیده و از سوی دیگر تحولات اجتماعی، تغییر سبک زندگی و پیچیدگی‌های زندگی امروزی، سلامتی، بهداشت و آرامش روانی انسانها را تهدید می‌کند و بر این اساس مشکلات جدید پیش روی بشریت آسیب‌پذیری انسانها را افزایش می‌دهد. (کریستین^۱، ترجمه سهرابی، ۱۳۸۰)

مفهوم سلامتی روانی برای بیان و اظهار هدف خاصی در جامعه استفاده می‌شود هر فرهنگی بر اساس معیارهای خاص فرهنگی-اجتماعی خود به دنبال سلامتی روانی است که بتواند سلامتی روانی قسمت اعظم افراد جامعه خود را تضمین نماید که می‌تواند سلامتی روانی بخش زیادی از سلامتی کلی فرد محسوب می‌شود و باید اذعان داشت که سلامتی روانی به ویژگی‌های خاصی از انسان مثل هوش، ذهن، خلق، روان، روح و به این قبیل موضوعات اشاره دارد و

¹ christin

فصلنامه پژوهش‌های تربیتی

بنابراین سلامتی روانی تأثیر مستقیم بر روی کل سلامتی دارد و قسمت جدایی‌ناپذیر از ارگانیزم نیست. (براندن^۱، ترجمه هاشمی، ۱۳۷۴)

گلدبرگ^۲ (۱۹۷۰) چهار مؤلفه اساسی به شرح شکایت جسمانی اضطراب، اختلال در کنش اجتماعی و افسردگی را مدنظر قرار می‌دهد و معتقد است افرادی که دارای این چهار نوع اختلال می‌باشند یا به طور خفیف و متأثر از آن هستند. از سلامتی روانی لازم برخوردار نیستند. (نوابی نژاد، ۱۳۸۰)

اکنون بسیاری از مکاتب و دیدگاه‌های روان‌شناختی در بررسی رفتارهای نابهنجار و تحلیل آنها تنها بر یک مورد خاص تأکید نمی‌کنند. بلکه سلسله عوامل تأثیرگذار، شرایط محیطی و روابط بین فردی را در نظر می‌دهند. سالیوان^۳ اولین کسی بود که اساس تبیین رفتار آدمی را روابط بین افراد می‌داند. وی بر این عقیده است رفتار انسان با افرادی که با وی کنش متقابل دارند، بستگی دارد. (استریت^۴، ترجمه تبریزی و علوی‌نیا، ۱۳۷۹)

رویکرد روانشناسی شناختی که توسط آلبرت آلیس^۵ در ۱۹۸۹ مطرح شد می‌گوید: که اختلافات زناشویی به طور مستقیم به رفتارهای طرف مقابل و یا همسر مربوط نیست بلکه بخاطر موضع‌گیری فکری است که زن و شوهر در مورد این رفتارها دارند. الیس رضایت زناشویی^۶ را حاصل مبادله رفتارهای پاداش‌بخشی می‌داند که زن و شوهر لذت زناشویی را تجربه کرده باشند و قاعدتاً زمانی این مهم تکوین و شکل می‌گیرد که جنبه‌های ازدواجشان را در نظر گرفته باشند. رضایت در این دیدگاه یک متغیر نگرشی است، که از خصوصیات فردی

¹ branden

² goldberg

³ salivan

⁴ street

⁵ Albert ellis

⁶ marital satisfaction

بررسی رابطه بین سلامتی روانی، رضایت‌مندی از زندگی ...
زن و شوهر محسوب می‌شود (الیس و همکاران، ترجمه صالحی فدردی و هماران،
۱۳۷۵)

خانواده به عنوان یک نهاد اجتماعی در بین تمامی اندیشمندان و مصلحین از نقش و اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که چنانچه یک مشکل روانی در خانواده‌ها موجود باشد می‌تواند به کارکردهای عادی و اقتصادی خانواده زیانهای جبران‌ناپذیری وارد کند و از نظر روابط انسانی سایر افراد خانواده را در وضع نگران‌کننده‌ای قرار دهد. صرف‌نظر از هزینه‌های هنگفت و صرف وقت، خانواده فشار روانی شدیدی را متحمل می‌شود و به طبع سازمانهای اقتصادی و آموزشی زیانهای زیادی وارد می‌کنند. (میلر^۱، ۱۹۹۱ ف به نقل از سیاه‌پشت، ۱۳۸۳). تحقیقات یانگ^۲ (۱۹۷۷) در دانشگاه میشیگان که بر روی یک گروه ۶۳۰ نفری از دانش‌آموزان نوجوان سفیدپوست و سیاه‌پوست صورت گرفت نشان می‌دهد که همبستگی نسبتاً بالایی بین دریافت محبت و احساس تعلق به خانواده و سلامت عاطفی و روانی وجود دارد. (رحیمیان، ۱۳۷۸). تحقیق افشارپور (۱۳۷۷) تحت عنوان بررسی مقایسه‌ای وضعیت روانشناختی دانشجویان متأهل و مجرد تفاوت معنی‌داری وجود دارد. همچنین نتایج پژوهش میرخشتی (۱۳۷۵) تحت عنوان بررسی رابطه بین رضایت زناشویی و سلامتی روانی نشان داد که همبستگی معنی‌داری بین رضایت زناشویی و سلامتی روانی وجود دارد و نتایج پژوهش امامی‌پور (۱۳۸۰) تحت عنوان بررسی تحول سبکهای تفکر در دانش‌آموزان و دانشجویان و رابطه آن با خلاقیت و پیشرفت تحصیلی نشان داد که بین سبکهای تفکر و پیشرفت تحصیلی رابطه معنی‌داری وجود دارد بنابراین با توجه به تحقیقات انجام گرفته می‌توان ادعان نمود که بین مؤلفه‌های رضایت‌مندی از زندگی زناشویی و جو عاطفی خانواده و وضعیت روانشناختی زنان و مردان و عملکرد

¹ miller

² yang

فصلنامه پژوهش‌های تربیتی

تحصیلی رابطه مستقیم و معنی‌داری وجود دارد. به این ترتیب پژوهش حاضر کوششی است به منظور بررسی و شناسایی رابطه بین سطوح سلامتی روانی دانشجویان مرد و زن دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه، رضایت‌مندی از زندگی زناشویی و عملکرد تحصیلی آنان و در این راستا فرضیه‌های پژوهش عبارتند از:

- ۱- بین سلامتی روانی و رضایت‌مندی از زندگی زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد.
- ۲- بین سلامتی روانی، رضایت‌مندی از زندگی زناشویی و عملکرد تحصیلی رابطه معنی‌داری وجود دارد.
- ۳- بین سلامتی روانی دانشجویان مرد و زن تفاوت معنی‌داری وجود دارد.
- ۴- بین رضایت‌مندی از زندگی زناشویی دانشجویان مرد و زن تفاوت معنی‌داری وجود دارد.
- ۵- بین عملکرد تحصیلی دانشجویان مرد و زن تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

روش

با توجه به اهداف و فرضیه‌های پژوهش این بررسی از نوع همبستگی است. زیرا به مطالعه رابطه بین متغیرها می‌پردازد. در روش همبستگی سعی می‌شود رابطه بین متغیرهای مختلف با استفاده از ضریب همبستگی، کشف یا تعیین گردد. هدف از روش تحقیق همبستگی، مطالعه حدود تغییرات و واریانس مشترک یعنی یک یا چند متغیر با حدود تغییرات یک یا چند متغیر دیگر است. (نادری، ۱۳۷۹).

جامعه مورد مطالعه در پژوهش حاضر کلیه دانشجویان مرد و زن کارشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه است. روش نمونه‌گیری پژوهش

بررسی رابطه بین سلامتی روانی، رضایت‌مندی از زندگی ...
حاضر از روش نمونه تصادفی ساده بود که تعداد ۳۰۰ نفر به عنوان نمونه از
جامعه مورد نظر به صورت تصادفی استخراج شدند.

در این پژوهش جمع‌آوری داده‌ها از ابزارهای مشخصات فردی،
پرسشنامه سلامت عمومی GHQ^۱ در سال (۱۹۷۹) توسط گلدبرگ و هیلر^۲ به
منظور سنجش ناراحتی‌ها، شرایط عمومی و اختلالات روانشناختی خفیف ساخته
شد. این پرسشنامه برای شناسایی اختلالات روانی غیر پسیکوتیک در شرایط
گوناگون در سطح گسترده‌ای به کار گرفته شده است. در این پژوهش از فرم ۲۸
سؤالی GHQ استفاده شده است. (کافی، ۱۳۷۵). سؤالات آن به ترتیب علایم
جسمانی اضطراب، اختلال در کنش اجتماعی و افسردگی را اندازه‌گیری می‌کند. که
ضرایب پایایی این افراد توسط چونگ^۳ در مطالعه‌ای بر روی ۲۲۳ نفر از افراد
بزرگسال از طریق روش بازآزمایی برابر (۰/۸۴) و ضریب پایایی برای
مقیاس‌های فرعی از طریق شیوه بازآزمایی برابر (۰/۸۶) محاسبه شد. (سیاه‌پشت،
۱۳۸۳) پرسشنامه رضایت زناشویی اینریچ در این پژوهش ۴۷ سؤالی است که
برای ارزیابی زمینه‌های بالقوه مشکل‌زا یا شناسایی زمینه‌های قوت و پرباری
رابطه زناشویی به کار می‌رود. پرسشنامه مذکور از ۱۲ مقیاس تشکیل شده که
شامل: تحریف آرمانی، رضایت زناشویی، مسایل شخصیتی، ارتباط، حل تعارض،
مدیریت مالی، فعالیتهای مربوط به اوقات فراغت، رابطه جنسی، فرزندان و
فرزندپروری، خانواده و دوستان، نقشهای مساوات‌طلبی و جهت‌گیری مذهبی
می‌باشد. روایی و پایایی ابزار مورد استفاده در جامعه ایران توسط مهدویان از
طریق ضریب همبستگی اسپرمن-براون^۳ به روش بازآزمایی برای گروه مردان

¹ General health questinaire

² Gold berg a hilller

³ chong

فصلنامه پژوهش‌های تربیتی

۸۳٪ و برای گروه زنان ۹۴٪ و برای گروه مردان و زنان ۹۴٪ محاسبه شده است. (ثنایی، ۱۳۸۰).

در تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر از روش‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی (آزمون تحلیل رگرسیون گام به گام و آزمون t) استفاده شده است. نرم‌افزار مورد استفاده برای تجزیه و تحلیل آماری، نرم‌افزار SPSS بوده است.

فرضیه ۱: بین سلامت روانی و رضایت‌مندی از زندگی زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد.

جدول شماره ۱: آزمون تحلیل رگرسیون

منبع تغییرات (V)	درجه آزادی d.f	مجموع مجزورات S.S	میانگین مجزورات M.S	نسبت F	سطح معنی‌داری
اثر رگرسیون	۱	۴۶۷۲۳۶/۳	۴۶۷۲۳۶/۳	۷۳۵/۴۴۲	۰/۰۰۰
باقی مانده	۲۸۲	۱۷۹۱۵۸/۵	۶۳۵/۳۱۴		

ضریب همبستگی چندمتغیره نشان‌دهنده این است که متغیرهای پیش بین ۸۵٪ متغیر ملاک را تبیین کرده و مجذور ضریب همبستگی یا ضریب تبیین بیانگر این می‌باشد که واریانس مشترک بین متغیرهای پیش بین و متغیر ملاک ۷۲٪ می‌باشد و با توجه به اطلاعات مربوط به تحلیل رگرسیون محاسبه شده با توجه به درجه آزادی ($F=735/442$ و 282 و $DF=1$) مشارکت متغیر سلامتی روانی در مؤلفه افسردگی در تبیین متغیر وابسته رضایت‌مندی از زندگی زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد. بدین ترتیب گویایی جدول نمایانگر این نکته است که بین سلامتی روانی در مؤلفه افسردگی با رضایت‌مندی از زندگی زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد. رابطه مشاهده شده معکوس است.

بررسی رابطه بین سلامتی روانی، رضایت‌مندی از زندگی ...

جدول شماره ۲: آزمون تحلیل رگرسیون

منبع تغییرات (V)	درجه آزادی d.f	مجموع مجزورات S.S	میانگین مجزورات M.S	نسبت F	سطح معنی‌داری
اثر رگرسیون	۲	۴۷۲۸۱۲/۱	۲۳۶۴۰۶/۰۴	۳۸۲/۷	۰/۰۰۰
باقی مانده	۲۸۱	۱۷۳۵۸۲/۷	۶۱۷/۷۳۲		

نتایج

ضریب همبستگی چندمتغیره نشان‌دهنده این است که متغیرهای پیش بین ۸۵٪ متغیر ملاک راتبیین کرده و مجذور ضریب همبستگی یا ضریب تبیین بیانگر این می‌باشد که واریانس مشترک بین متغیرهای پیش بین و متغیر ملاک ۷۲٪ می‌باشد و با توجه به اطلاعات مربوط به تحلیل واریانس محاسبه شده ($F=382/7$ و $DF=2$ و 281) در سطح کمتر از یک هزارم معنی‌دار است و بنابراین با عنایت به مقادیر فوق نتیجه می‌شود که: مشارکت متغیرهای سلامتی روانی در مؤلفه‌های (افسردگی و اضطراب) در متغیر رضایت‌مندی از زندگی زناشویی معنی‌دار است. بنابراین گویایی جدول نمایانگر این نکته است که بین سلامتی روانی در مؤلفه‌های افسردگی و اضطراب با رضایت‌مندی از زندگی زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد.

جدول شماره ۳: آزمون تحلیل رگرسیون

منبع تغییرات (V)	درجه آزادی d.f	مجموع مجزورات S.S	میانگین مجزورات M.S	نسبت F	سطح معنی‌داری
اثر رگرسیون	۱	۴۲/۷۰۳	۴۲/۷۰۳	۵۲۹/۲۶	۰/۰۰۰
باقی مانده	۲۸۲	۲۲۴۶۹۱/۶	۷۹۶/۸		

ضریب همبستگی چندمتغیره نشان‌دهنده این است که متغیرهای پیش بین ۸۰٪ متغیر ملاک راتبیین کرده و مجذور ضریب همبستگی یا ضریب تبیین بیانگر

فصلنامه پژوهش‌های تربیتی

این می‌باشد که واریانس مشترک بین متغیرهای پیش بین و متغیر ملاک ۶۵٪ می‌باشد و با توجه به اطلاعات مربوط به تحلیل واریانس محاسبه شده ($F=529/26$ و 282 و $DF=1$) مشارکت متغیر سلامت روان در تبیین متغیر رضایت‌مندی از زندگی زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد. بدین ترتیب گویایی جدول نمایانگر این نکته است که بین سلامت روان و رضایت‌مندی از زندگی زناشویی رابطه معنی‌دار وجود دارد.

فرضیه ۲: بین سلامت روانی، رضایت زناشویی و عملکرد تحصیلی رابطه معنی‌دار وجود دارد.

جدول شماره ۴: آزمون تحلیل رگرسیون

منبع تغییرات (V)	درجه آزادی d.f	مجموع مجزورات S.S	میانگین مجزورات M.S	نسبت F	سطح معنی‌داری
اثر رگرسیون	۲	۴۳۰۷۴۴/۹	۲۱۵۳۷۲	۲۸۰/۶۳۹	۰/۰۰۰
باقی مانده	۲۸۱	۲۱۵۶۴۹/۸	۷۶۷/۴۴		

ضریب همبستگی چندمتغیره نشان‌دهنده این است که متغیرهای پیش بین ۸۶٪ متغیر ملاک را تبیین کرده و مجذور ضریب همبستگی یا ضریب تبیین بیانگر این می‌باشد که واریانس مشترک بین متغیرهای پیش بین و متغیر ملاک ۶۶٪ می‌باشد و با توجه به اطلاعات مربوط به تحلیل واریانس محاسبه شده ($F=280/639$ و 281 و $DF=2$) در سطح کمتر از یک هزارم معنی‌دار است. بنابراین با عنایت به مقادیر فوق نتیجه می‌شود که: مشارکت متغیر سلامت روان و عملکرد تحصیلی در متغیر رضایت‌مندی از زندگی زناشویی معنی‌دار است. بنابراین گویایی جدول نمایانگر این نکته است که بین سلامت روان و عملکرد تحصیلی با رضایت‌مندی از زندگی زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد.

بررسی رابطه بین سلامتی روانی، رضایت‌مندی از زندگی ...

جدول شماره ۵: آزمون T مستقل در رابطه با فرضیه ۳ بین سلامت روانی دانشجویان مرد و زن تفاوت

وجود دارد.

شاخص‌های آماری جنس	تعداد N	میانگین	انحراف استاندارد	استاندارد خطای	آزمون t محاسبه شده	درجه آزادی	بحرانی در سطح		معناداری
							۹۵٪	۹۹٪	
مرد	۱۴۴	۷۱/۱۶	۲۲/۸۴	۱/۹۰	۴/۲۷۷	۲۸۲	۱/۹۶	۲/۵۷	۰/۰۰۰
زن	۱۴۰	۶۰/۰۷	۲۰/۷۸	۱/۷۵					۰

با عنایت به ارقام مندرج در ترازهای جدول نتایج زیر حاصل می‌شود: چون آزمون t محاسبه شده از آزمون t بحرانی جدول در سطح خطاپذیری ۰/۰۱ بزرگتر است نتیجه می‌شود که با احتمال ۹۹٪ بین سلامت روانی دانشجویان کارشناسی مرد و زن تفاوت معنی‌داری وجود دارد. مقایسه میانگین نمرات آزمودنیها حاکی از آن است که سلامت روانی در دانشجویان مرد بهتر از دانشجویان زن است.

جدول شماره ۶: آزمون T مستقل در رابطه با سؤال ۴ بین رضایت‌مندی از زندگی زناشویی

دانشجویان مرد و زن تفاوت وجود دارد.

شاخص‌های آماری جنس	تعداد N	میانگین	انحراف استاندارد	استاندارد خطای	آزمون t محاسبه شده	درجه آزادی	بحرانی در سطح		معناداری
							۹۵٪	۹۹٪	
مرد	۱۴۴	۱۴۹/۵	۳۶/۶۳	۳/۰۵	-۱/۱۲۶	۲۸۲	۱/۹۶	۲/۵۷	۰/۲۶۱
زن	۱۴۰	۱۸۸/۱۵۵	۵۶/۹۹	۴/۸۱					۰

با عنایت به ارقام مندرج در ترازهای جدول نتایج زیر حاصل می‌شود: چون آزمون t محاسبه شده از آزمون t بحرانی جدول در سطح خطاپذیری ۰/۰۵ کوچکتر است نتیجه می‌شود که با احتمال ۹۵٪ بین رضایت‌مندی دانشجویان کارشناسی مرد و زن تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. مقایسه میانگین نمرات

فصلنامه پژوهش‌های تربیتی

آزمودنیها حاکی از آن است که رضایت‌مندی از زندگی زناشویی در دانشجویان زن بهتر از دانشجویان مرد است.

جدول شماره ۷: آزمون T مستقل در رابطه با فرضیه ۵ بین عملکرد تحصیلی دانشجویان مرد و زن تفاوت وجود دارد.

شاخص‌های آماری جنس	تعداد N	میانگین	انحراف استاندارد	استاندارد خطا	آزمون t محاسبه شده	درجه آزادی	بحرانی در سطح اطمینان t	سطح معناداری
مرد	۱۴۴	۷۱/۱۶	۲۲/۸۴	۱/۹۰	۴/۲۷۷	۲۸۲	۱/۹۶	۲/۵۷
زن	۱۴۰	۶۰/۰۷	۲۰/۷۸	۱/۷۵			۹۹٪	۰/۰۰۰

با عنایت به ارقام مندرج در ترازهای جدول نتایج زیر حاصل می‌شود: چون آزمون t محاسبه شده از آزمون t بحرانی جدول در سطح خطاپذیری ۰/۰۱ بزرگتر است نتیجه می‌شود که با احتمال ۹۹٪ بین عملکرد تحصیلی دانشجویان مرد و زن تفاوت معنی‌داری وجود دارد. مقایسه میانگین نمرات آزمودنیها مؤید آن است که سلامت روانی در دانشجویان زن بهتر از دانشجویان مرد است.

بحث و نتیجه گیری

مطابق تجزیه و تحلیلی داده‌ها در خصوص فرضیه اول نشان داد که بین سلامتی روانی و رضایت‌مندی از زندگی زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد در پژوهشی توسط ویلیام^۱ و همکاران (۲۰۰۳) انجام شد نشان می‌دهد که بین افسردگی و رضایت از زندگی زناشویی در بین مراقبت‌کنندگان از همسر رابطه معنی‌داری وجود دارد و همچنین پژوهشی که توسط دیویس، فردریش^۲ و همکاران (۲۰۰۴) انجام شد نشان می‌دهد که هر چه سلامتی روانی فرد بیشتر باشد رضایت از زندگی بیشتر است.

¹ William

² Davis and fredrish

===== بررسی رابطه بین سلامتی روانی، رضایت‌مندی از زندگی ...

پژوهش میرخشتی (۱۳۷۶) نشان می‌دهد که همبستگی معنی‌داری بین رضایت زناشویی و مؤلفه‌های سلامتی روانی وجود دارد. و همچنین مؤلفه‌های خانواده و دوستان، فعالیت‌های اوقات فراغت والدین قدرت پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی فرزندان را دارند. با نتایج پژوهش حاضر همسو می‌باشد.

بررسی فرضیه دوم حاکی از آن است که بین سلامتی روانی، و رضایت‌مندی از زندگی زناشویی و عملکرد تحصیلی رابطه معنی‌داری وجود دارد. نتایج پژوهش فرزاد موسوی (۱۳۷۵) تحت عنوان بررسی و مقایسه عوامل مؤثر بر رضایت‌مندی زناشویی در سه گروه پزشکان، کارمندان و کارگران متأهل شهر تهران نشان می‌دهد که بین اعتقادات مذهبی و رضایت‌مندی از زندگی زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد. نتایج پژوهش حاضر افشاری (۱۳۸۱) تحت عنوان بررسی رابطه بین رضایت زناشویی والدین و پیشرفت تحصیلی فرزندان پایه پنجم ابتدائی شهرستان بوشهر نشان می‌دهد که بین میزان رضایت زناشویی والدین و پیشرفت تحصیلی فرزندان رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد و همچنین مؤلفه‌های رضایت زناشویی خانواده و دوستان و فعالیت‌های اوقات فراغت والدین قدرت پیشرفت تحصیلی فرزندان را دارد. نتایج پژوهش نیلچیان (۱۳۷۸) تحت عنوان بررسی همبستگی پیشرفت تحصیلی فرزندان دختر پایه دوم راهنمایی با میزان رضایت زناشویی مادران آنها همبستگی وجود دارد. با نتایج پژوهش حاضر همخوانی و همسو می‌باشد.

فرضیه سوم که بررسی تفاوت سلامتی روانی دانشجویان مرد و زن می‌پردازد بیانگر آن است که بین دو جنس تفاوت معنی‌داری وجود دارد یعنی نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که بین میانگین مردان و زنان در ارتباط با سلامتی روانی تفاوت معنی‌داری به لحاظ آماری وجود دارد و نتایج پژوهش افشارپور (۱۳۷۷) تحت عنوان بررسی مقایسه‌ای وضعیت روانشناختی دانشجویان متأهل و مجرد دانشگاه علامه طباطبائی تفاوت معنی‌داری وجود دارد

فصلنامه پژوهش‌های تربیتی

که همسو با نتایج پژوهش حاضر می‌باشد. نتایج پژوهش رجبزاده (۱۳۸۰) تحت عنوان بررسی و مقایسه‌ی ویژگی‌های شخصیتی و ارتباط آن با سلامت روان دانشجویان زن و مرد نشان می‌دهد که بین سلامت روان دانشجویان زن و مرد تفاوت معنی‌داری وجود دارد. نتایج پژوهش سیاه‌پشت (۱۳۸۳) تحت عنوان بررسی رابطه جو عاطفی با سلامت روان دانش‌آموزان مرد و زن سوم راهنمایی منطقه ۱۵ در سال تحصیلی ۸۳-۸۲ نشان می‌دهد که بین مؤلفه‌های سلامت روان دانش‌آموزان مرد و زن تفاوت معنی‌داری وجود دارد که همسو با نتایج پژوهش حاضر می‌باشد.

فرضیه چهارم که به بررسی تفاوت رضایت‌مندی از زندگی زناشویی دانشجویان مرد و زن می‌پردازد بیانگر آن است که بین دو جنس تفاوت معنی‌داری وجود ندارد یعنی تفاوت معنی‌دار به لحاظ آماری بین میانگین‌های مرد و زن در این متغیر وجود ندارد و تقریباً با هم برابر می‌باشند. که نتایج پژوهش مرادی (۱۳۷۹) تحت عنوان بررسی میزان رضایت زناشویی زوجها نشان از عدم تفاوت معنی‌داری بین مردان و زنان وجود دارد. نتایج پژوهش فرطوسی (۱۳۸۲) تحت عنوان مقایسه میزان رضایت زناشویی و سلامت روان کارکنان مرد ستادی و اقماری شرکت نفت مناطق مرکزی ایران نشان می‌دهد که بین رضایت زناشویی کارکنان مرد ستادی و اقماری تفاوت معنی‌داری وجود ندارد که با نتایج پژوهش حاضر هم‌جهت می‌باشد.

فرضیه پنجم که به بررسی تفاوت بین عملکرد تحصیلی دانشجویان مرد و زن می‌پردازد بیانگر این است که بین دو جنس تفاوت معنی‌داری وجود دارد. در خصوص مقایسه عملکرد تحصیلی دانشجویان کارشناسی مرد و زن، این پژوهش نشان می‌دهد که میانگین دانشجویان زن بیشتر از دانشجویان مرد است.

نتایج پژوهش پولادی ری شهری (۱۳۷۴) تحت عنوان بررسی رابطه عوامل فشارزای روانی دانشجویان زن و مرد دانشگاه شهید چمران اهواز نشان

===== بررسی رابطه بین سلامتی روانی، رضایت‌مندی از زندگی ...
می‌دهد که بین دانشجویان زن و مرد در خصوص رابطه بین عوامل فشارزای روانی و عملکرد تحصیلی آنها تفاوت معنی‌داری وجود دارد و نتایج پژوهش گراول (۲۰۰۰) تحت عنوان بررسی رابطه بین انگیزه پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان شهری و روستایی نشان می‌دهد که بین پیشرفت تحصیلی و انگیزش پیشرفت در بین پسران و زنان تفاوت معنی‌داری وجود ندارد که نتایج پژوهش اول با نتایج تحقیق همسو ولی نتایج پژوهش دوم با نتایج تحقیق همسو نمی‌باشد.

کتابنامه

- استریت، ادی، (۱۳۷۹). مشاوره خانواده ترجمه مصطفی تبریزی و علی علوی‌نیا، تهران: فراروان.
- الیس، آلبرت و دیگران، (۱۳۷۵). زوج درمانی، ترجمه جواد صالحی فردی و سید امیر امین یزدی، تهران: میثاق.
- افشارپور، پرویز، (۱۳۷۷). بررسی مقایسه‌ای وضعیت روانشناختی دانشجویان متأهل و مجرد، دانشگاه علامه طباطبایی، مجموعه مقالات دومین سمینار راهنمایی و مشاوره، تهران: دانشگاه علامه طباطبایی.
- افشاری، صدیقه، (۱۳۸۱). بررسی رابطه بین رضایت زناشویی والدین و پیشرفت تحصیلی فرزندان پسر پایه پنجم ابتدائی شهرستان بوشهر. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم.
- امامی‌پور، سوزان، (۱۳۸۰). بررسی تحولی سبک‌های تفکر در دانش‌آموزان و دانشجویان و رابطه آن با خلاقیت و پیشرفت تحصیلی، رساله دکترا، دانشگاه آزاد اسلامی و احد علوم و تحقیقات
- براندن، ناتانیل، (۱۳۷۳). روانشناسی کمال، ترجمه جمال هاشمی، تهران: قوس.

فصلنامه پژوهش‌های تربیتی

- پولادی‌ری شهری، الله‌کرم، (۱۳۷۴). بررسی رابطه عوامل فشارزای روانی با عملکرد تحصیلی دانشجویان دختر و پسر دانشگاه شهید چمران اهواز. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- ثنایی، باقر، (۱۳۸۰). مقیاس‌های سنجش خانواده و ازدواج، تهران: بعثت.
- کافی، موسی، (۱۳۷۵). بررسی شیوه‌های رویارویی با تنیدگی روانی (استرس) و ارتباط آن با سلامت روانی در نوجوانان مدارس عادی و خاص شهر تهران، رساله دکترا، دانشگاه تربیت مدرس.
- کریستین، جی، (۱۳۸۰). روانشناسی سلامت ترجمه فرامرز سهرابی، تهران: وراي دانش.
- دوستدار، سیدعلی، (۱۳۷۶). بررسی سلامت روانی دانشجویان مراکز تربیت معلم استان مازندران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد واحد رودهن.
- ذکری، یوسف، (۱۳۸۱). بررسی رابطه بین پیشرفت تحصیلی با انگیزش پیشرفت و تیپ‌های شخصیتی درونگرا و برونگرا در دانش‌آموزان سالهای اول و دوم و سوم مقطع متوسطه شهرستان مرند، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات.
- رجب‌زاده، اکبر، (۱۳۸۰). بررسی و مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و ارتباط آن با سلامت روان دانشجویان دختر و پسر مقطع کارشناسی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- رحیمیان، حوریه بانو، (۱۳۷۸). مجله پیوند، شماره ۲۴۲، تهران، انجمن اولیاء مربیان.
- سیاه‌پشت، مهرداد، (۱۳۸۳). بررسی رابطه جو عاطفی خانواده با سلامت روان دانش‌آموزان (پسر و دختر)، سوم راهنمایی منطقه ۱۵، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده مدیریت و برنامه‌ریزی

===== بررسی رابطه بین سلامتی روانی، رضایت‌مندی از زندگی ...

-فرزاد، ولی‌الله و موسوی، رقیه (۱۳۷۵)، بررسی و مقایسه عوامل مؤثر بر رضامندی زناشویی در سه گروه پزشکان، کارمندان و کارگران متأهل شهر تهران، تهران، پژوهشکده خانواده انجمن اولیا و مربیان

-فرطوسی، فردوس، (۱۳۸۲). مقایسه میزان رضایت زناشویی و سلامت روان کارکنان مردستادی و اقماری شرکت نفت مناطق مرکزی ایران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم.

-مرادی، فرانک، (۱۳۷۹). بررسی میزان رضایت زناشویی زوجها، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن

-میرخشتی، فرشته، (۱۳۷۵). بررسی رابطه میان رضایت از زندگی زناشویی و سلامت روان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی رودهن.

-نادری، عزت‌الله، نراقی، مریم، (۱۳۷۹). روش تحقیق در علوم تربیتی، تهران، و رای دانش.

-نوایی نژاد، شکوه، (۱۳۸۰). مشاوره ازدواج و خانواده درمانی، تهران، انجمن اولیا و مربیان

-نیلچیان، رزیتا، (۱۳۷۸). بررسی همبستگی پیشرفت تحصیلی فرزندان دختر پایه دوم راهنمایی با میزان رضایت زناشویی مادران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم.

-davis, neil, friedrich, Douglas (2004). Mental healths and life satisfaction among older adults. International journal of aginy a hummance development. Vol. 591 ssuol, p 4319p.

-haley william (2003). Predictorse of depression and life satisfaction amony spousal caregivers in hospice: application of astrees processmodel . journal of palliative medicine, vol. 61 ssue2, p215, lop.